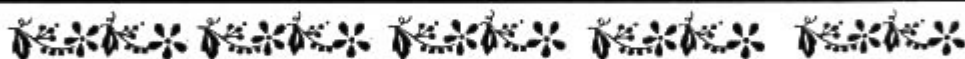

LART

IRODALMI FOLYÓIRAT

Kondor Jenő .

Hó alól

Kidobott csontváz-Magyarország
vérereid elitta a föld
fölszívta százados homok
vérereid befagynak
hó alól szikráznak a bordák
megfagy alattuk a rózsatő:
bebábozódik a szív

Kiűzött csontváz-Magyarország
karjaid lemetszi a tél
rügyed ha hullik
idegen cinke csicseg
kóborló holló ül az ágon
szemében hó-fény
sziporka csillag
iszonyú dér-üzenet

Húshagyó csontváz-Magyarország
tatár-múltját tapossa
lelkében rozsdás őszi
levél-pénzt melenget
kullog utána koldul
s beráncosodik a szó

Befagyott csontváz-Magyarország
halottaid jövője mozdul
indulnak feléd
s a hunyorgó napon
ámuldoznak az öregek
Markolna szerszámot mocorog a fa
készül-e holnap:
virág tavaszra

Lelkes Miklós

Az erdő lenyomata

A félig álom, félig lét-erdőben jártam
 vagy az erdő járt bennem?
 Égő madárhang gyűjtött ki kéket,
 lobbantak felhőfények, megkövült vasárnap
 bámult egy nagy sziklából, az égen
 bogársziszirák szálltak szét csodaszépen,
 csöpp bölcsőben égő madár jajongott,
 s a holnemvoltból átszökkenett csillaghangok
 csillantak múltba siető virágon.
 Nagy kéz emelt: félig lét, félig álom.
 A sosemvolt-békét kerestem mindenáron,
 de hol volt a béke?
 Futott a fű szélfúttá messzeségbe,
 harangvirágra hulló csillaghangok
 csillantak fel, nagy pajzson átaranylott
 az a seholsincs-béke:
 láng-menedék az égen túli égen,
 harangvirágok hangja kék mesékben,
 fehér tavon a vitorlák havas
 zenéje, - fent ingott az égmagas,
 s küldött az erdő sötét, fekete fákat,
 bánatom körül mind-mind, mint örök álltak,
 s a hidegarcú, megkövült vasárnap
 békét nem osztott, csupán csak csodát:
 a nagy pajzson vitorlák hó-zenéje
 ezüstlőtt át díszül az ingó kékre,
 s a szívemben madár szárnya jajongott,
 harangvirágra hullott csillaghangok
 csillogtak el, s bogársziszirák a szélben
 eszeveszetten szálltak csodaszépen.

Bitter T. Ákos

Félelem

Fékeveszett dallamok
 és megfagyott mosoly.
 Esti szél fújja kabátom,
 cibálja izzadt mellkasom,
 és szorongó dübörgés veri fel
 az utcányi csöndet.

Halk vonulású kutyák.
 kiknek csontjaikat ellopták,
 mert gyors a szegénység.
 És kénytelen és nemsokára
 éhségstrájkba kezd
 a jövő, a büntetett.

Magyari Barna

Isten borítéka

az interneten ma este túl vékony a ruhád
 egy modemben küldök harisnyát kardigánt
 hogy a lírai tájat figyelhesd tovább

csobban az ékezet dobban a rím
 neked vibrálnak jambusaim
 hány yard a jókedv mennyi a fényed
 szépséged sugárútján verslábakkal lépek

nézd egy borítékot küldött az isten
 benne a flört floppy lemezen
 kapszold be a gépet s én behelyezem

Léda a toalettben

köröttem hatalmas halomban gyűlnek
 gyűlnek a hófehér lapok
 immár megszokásból
 ma is indigóval másolom a csöndet

hirtelen az íróasztal felől
 fojtó füst kavargó
 a kozmologikus költészet szerelőcsarnokában
 daktilusok hegesztik a hajnalt

a könyvespolcra kimegy a toalettbe Léda
 a kék csapból arzénos víz folyik
 a pirosból pedig Ady Endre

Oláh András

vihár után

ninivei harang
 nyomai az úton

komor tócsák
 torlaszok

bezúzott koponyájú házak
 vörösen vérző cserepek
 tátongó sebhelyek

félkarú fák
 vaksin hunyorgó ablakok
 a reggeli fényben

riadt madarak csapata
 -otthonuk keresik

T. Ágoston László

Karácsonyi alamizsna

A fene se érti a főnököt - gondolta magában, miközben fölfelé ballagott a kis mellékutcán a nővére házához. - Egyik nap olyan, mint a harapós kutya, szólni se lehet hozzá, mert leüvölti az embert. Másnap meg akár kenyérre lehet kenni... Ha nő lenne, azt mondaná, hogy klimax. No de hát férfi az istenadta! Nagydarab, szőrösképu, pocakosodó férfi. Afféle új vállalkozó a második menetben. Egyet már elvesztett. A rendszerváltás idején, valamikor kilencven körül beleugrott egy káféttébe. Azóta se árulta el kik adták az üzlethez a pénzt. Ő volt az igazgató. Nyugati kocsit bérelt, fogadásokat adott, fiatal, csinos titkárnő szolgálta fel nála a kávékat. Aztán egyik napról a másikra tönkrement a cég. Elűszott minden, még a házat is elárverezték a feje fölül. Ott hagyta a felesége, messziről elkerülték a régi barátai. Egy ideig még fel-feltűnt egyik-másik vendéglőben, aztán mintha a föld nyelte volna el, úgy eltűnt a városból. Azt rebesgették, Auszriába ment teherautó sofőrnek.

Tavaly télen újra megjelent. Politikussal, üzletemberekkel tárgyalt, aztán kivett egy lakást a belvárosban, és felszegezte a cégtáblát. Ő éppen munkanélküli volt. Bekopogott hozzá. Elbeszélgettek, és másnap már ő volt a cég reklámmenedzserre. No meg a mindenes, mert hogy aki manapság válogat a munkában, könnyen az utcán találhatja magát. Fizetés meg egyezség szerint. Ez magyarul annyit jelent, hogy tizenkétezer fix, a többi majd meglátjuk. Aztán vagy meglátták, vagy nem. Most, karácsony előtt mintha megszállta volna a szentlélek. Egyik nap meghívta a beosztottait ebédre. Mind az ötöt. Nem tudták mire véljék a dolgot, hiszen egy héttel előbb még azzal fenyegetőzött, hogy valamennyiüket kirúgja, mert kevés a bevétel. El is hitték neki, hiszen két könyvelőnek úgy mondott föl Mikuláskor, hogy másnap már be sem kellett menniük.

Szorongva ültek le a terített asztalhoz. Alig félórai késéssel a főnök is megérkezett. Széles jókedvében hozott néhány üveg pezsgőt, és bejelentette, hogy neki vannak a világon a legjobb emberei. Ilyen jól még soha nem ment az üzlet, és ha jövőre is ilyen jól dolgoznak, ami természetesen az ő zseniális ötleteinek köszönhető, lehet, hogy a tulajdonostársak elszánják magukat a rég várt tőkeemelésre. Ha ez így lesz, jövőre is biztosítva lesz az állásuk. Fizetésemelést ugyan nem ad, de manapság már az is főnyeremény, ha valakinek van állása.

Másnap délben magához hívatta. A szeme csillogásán látszott, hogy már elkezdte az ünneplést.

- Te, Kovácskám! - kezdte szinte baráti hangon. - Tudom, hogy nagyon sokszor kiszúrtam veled, de én már csak ilyen hisztis, szarházi főnök vagyok.

- Ugyan, főnök! - szabadkozott zavartan. - Én igazán...

- Semmi igazán! Ez így van. Most viszont jó a kedvem. Mit veszel karácsonyra a feleségednek?

- Hát, tudod, az a helyzet...

- Szóval kevés a pénzed. Nem bűn az, mondd ki nyíltan! Én is voltam már leégve... Tudod mit? Adok neked húszezer forint

jutalmat karácsonyra. Ne köszönd, ez jár neked, megdolgoztál érte. Délután meg elmész, szétnézel a városban. Bevásárolsz. De vigyázz, mert tele van a villamos, meg az aluljáró csibészekkel. Olvasom az újságban, hogy tegnap is leütöttek egy öregasszonyt százötven forintért.

El is ment nézelődni. A pénzt a zakója belső zsebébe tette. Gondosan begombolta, rá a sálát, meg a nagykabátot, aztán egész délután szorongott a csillogó-villogó kirakatok előtt. Ahányszor elment mellette valaki, mindig megtapogatta a pénzt, meg van-e még. Először arra gondolt, hogy valami gyűrűt, vagy más ékszert vesz a feleségének. Valami különlegeset... De ahogy nézte a kirakatokat, egyre jobban elsavanyodott a képe. Ami igazán tetszett volna, azt negyvenötven - százezer forintért kínálták. Bóvít meg minek vegyen? Rögtön észrevénné az asszony, és oda a karácsonyi hangulat. Elment a bizományiba is, de ott se látott olyat, ami megfelelt volna a pénztárcájának. Aztán hirtelen eszébe jutott, hogy a nővéreinek tartoznak tízezer forinttal. Ettől végképp megkeseredett a szája. Sarkonfordult, és elindult a legközelebbi villamosmegállóhoz.

Az utcasarkon két fiatal zenész karácsonyi dalokat játszott. A kezük lilára fagyott a hangszereken. Néhány két-, meg tízforintos hevert a lábuk előtt, a nyitott hegedűtokban. Ő is belepottyantott egy kettést, és sietve továbbállt.

Néhány méterrel arrébb, egy hivalkodóan kivilágított szörmeüzlet kirakata előtt egy harmincöt év körüli nő állt nyakában táblával: "Munkanélküli vagyok. Férjem baleset áldozata lett. Egyedül nevelem a három gyermekemet. Két hónapja lakbért sem tudok fizetni. Ha nem segítenek, éhen pusztulunk!" A markába nyomott egy tízest, és megszorozta a lépéseit. A féllábú koldus előtt már szinte futott. Meg se nézte, mennyit ér az a pénzdaráb, amit a kalapjába ejtett.

Fáradtan, rosszkedvűen csukta be maga mögött az ajtót. A felesége éppen valami szakadt ruhát varrogatott. Homlokra csókolt, leült a fotelba, aztán kitétte az asztalra a borítékot. - Kaptam a főnöktől húszezer jutalmat. Gondoltam, Ilusnak visszaadjuk a tízet, a többin meg vegyél magadnak valamit karácsonyra! Tudod, nézegettem én a kirakatokat, de... Szóval, te mégis csak jobban tudod, mire van szükséged...

- Aranyos vagy - cuppantott egyet a képére az asszony. - Ferikének már a nyáron megígértük azt a pittyegős játékot, meg a Szuszikának is...

- Tudom, hogy megígértük, de most nem az unokáinkról van szó, hanem rólad, Sacikám!

- Jól van, bízd csak rám, az ajándékozás az én dolgom...

Azzal a tízessel meg holnap délután fölballaghatnál az Ilusékhöz, nehogy elköltsem a többivel. Nekik is jól jön így, az ünnepek előtt.

Hát így esett, hogy másnap, munka után átugrott Budára a nővérehez. Csendes kis mellékutcában állt a házuk, nem messze a Vérmező fölött. A kertekben már itt-ott ünnepi lámpadizbe öltöztették a fenyőket. Sárgán, pirosan, kéken hunyorgtak az apró égők a koraesti szürkületben.

A csengetésre a sógora nyitott ajtót. Nagydarab, joviális férfi. Az üdvözlésnél jól megropogtatta a csontjait.

- Már vagy két hónapja nem láttunk benneteket, Bélám! Hogy vagytok? És Sári? Miért nem hoztad magaddal?

- A... tudod, hogy van ez így karácsony előtt! Süt, főz, ajándékok után futkos a városban. És Ilus?

- Ugyanaz tökbén. No, de ülj már le, és mesélj!
 - Mit meséljek? Élünk, vagyunk, ahogy lehet. Tulajdonképpen azért jöttem, hogy megadjam a kölcsönt. Tudod, kaptam egy kis karácsonyi jutalmat, aztán...

- Ugyan, nem olyan sürgős...

- Lehet, hogy neked nem, de én nem szeretek tartozni. Még neked sem.

Aztán előkerült a szekrényből egy borosüveg. Ittak egymás egészségére, a családra, az ünnepekre, meg arra, hogy az új esztendő szerencsésebb legyen.

- Hanem, hallod-e, amilyen csendes, biztonságos környék volt ez valaha... - mondta a sógor -, most meg sötétedés után nem tanácsos kimenni az utcára. Még napközben is kétszer meg kell gondolnia az embernek, kinek nyit kaput. Ezért is nem szeretem, ha ilyenkor császkál a városban. A minap is becsöngetett két suhanc az egyik szomszédba, mondván, hogy régi bútorokat vennének jó pénzért. Nincs - mondta a szomszéd, de azok csak nem tágitottak. Majd ők megnézik. Addig-addig vitatkoztak, míg a végén szembefújták valami sprével. Szerencsére nem nyitotta ki a kaput, hanem elkezdett segítséért kiabálni. Erre aztán kereket oldottak. A szomszédnak meg a kórházban mosták ki a szemét.

- Azt hiszed, másutt jobb? - bólogatott rá Kovács. - Tele van a város kéregetőkkel, zsebtolvajokkal, csibészekkel. Épp a minap olvastam az újságban, hogy már lövöldöznek is egymásra. Aztán ha mást találunk el, annak annyi. Csak, tudod, abban bízik az ember, hogy nem őt rabolják ki, vagyis, hogy ennyiért nem érdemes...

- Hát ez az, de ki lát a zsebedbe?

Miután eképp megbeszélték a világ dolgait, no meg az üveg is kiürült, a jóvialis sógor újra megropogtatta Kovács Béla csontjait, ő meg elindult lefelé a kis utcán. A friss levegő és a karácsonyi hangulatú lámpák egészen jókedvre derítették. Rágyújtott volna, de elfogyott a a cigarettája. A sarki trafikban vett egy doboz Helikont.

Amint tovább ballagott lefelé, egy emberi alak körvonalai bontakoztak ki a bokrokkal benőtt kerítés sötétjéből.

- Uram! Van egy szál gyufája? - szólította meg valaki.

- Van - válaszolt megtorpanva.

- Mit szív? - lépett közelebb a másik. - Mert hogy cigim sincs...

- Helikont, ha megfelel, de...

- Flancos, úri bagó, de ha már ez van, adjon ilyen!

Rosszat sejtve, remegő kézzel bontotta fel a cigarettásdobozt, s az ismeretlen felé nyújtotta. Az meg kikapta a kezéből az egész csomagot, majd kivett belőle egyet, és Kovács felé nyújtotta.

- Rágyújt, fatter?

- No de... - hebegte, és segítséget keresve nézett szét a néptelen utcán.

- Csak semmi műbalhé, fatter! Ha okosan viselkedik, nem bántom. Az a helyzet, hogy erdélyi menekült vagyok, és már harmadik napja nem ettem. Ad egy vacsorára valót, és mehet az útjára. Még a bagóját is visszakapja. Csak egy kis karácsonyi alamizsnát kérek...

Kovács Bélát egyszerre kerítette hatalmába a félelem, és a merész berzenkedés vágya. Mi lenne ha...? Végére is sokkal cingárabb ez a pasas, mint ő. Esetleg még jöhet is erre valaki... Aztán mi jogon követeli ez az ő pénzét? Dühbe gurult, szinte kiabált.

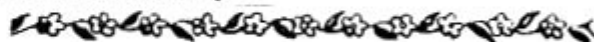
- Hát ide figyelj, te csibész útonálló! Úgy vagy te erdélyi menekült, mint én apácafőnök!...

- Kuss! - sziszegte a másik, és visszakézből szájon vágta.

Az ütéstől nekitántorodott a kerítésnek. Érezte, hogy a szája sarkán kicsordul a vér. Kétségbeesetten nézett körbe. Egy lélek se volt az utcán. Elfutni szégyellt volna, kiabálni fölösleges. Ököibe szorított kézzel, harcra készen lódult az ismeretlen támadó felé. Az meg félre ugrott, s már villant is a kezében a kés.

A földön fekvő, véresen nyöszörgő ember zsebéből kivette a lapos pénztárcát és ajkbiggyesztve mormogta:

- Ezért harcoltal, te hülye?!

Lelkes Miklós

Emlékezet

Mi mozgat vissza táj, emlékezet?
 Nagy sötét kéz? Egy hideg gépezet?
 Hány látszaton visz tört utad ma át
 míg körülvesz hűvössé vált világ?

Füledő macska-csöndben ősz pereg.
 Levél söpör. Szélhátú kerteket
 vállára vesz egy óriás apó,
 ön-égben élő bús csillaglakó.

Tavasza ha volt s a kékkabátú nyár
 virágyülmöccsel régen messze jár.
 Elkésett őszön csend lopakszik át:
 szétmosott arcú, hallgató világ.

Ég-áramkörök feszes múlt-körén
 jelentől voltig visszaégek én,
 de ami fáj szikrázón itt marad:
 hová visz mindent minden pillanat?

Minden tárgy mélyén miért van halott,
 drágakő-arcú halhatatlanok?!
 Miért rejtőztök sötét nagy kezek,
 felejtésben felejtethetetlenek?

Miért csupán temetsz, te végtelen,
 ha átvillansz a véges életem?
 Élhetne minden: Csend. Ősz. Virág. Halott.
 S az arcotok is, halhatatlanok!

Agysejtek mélye mért nem mond szebb mesét,
 s húzza ujjadra piros gyűrűjét?
 Ó, ha így volna, mint nevetne rád
 virágyülmölcs és dús gyümölcsvirág!

Fekszem. Nézem a lemondó kezet.
 Semmibe visz sötétlő gépezet.
 Szemembe fénytű-fájdalom szalad:

szépséget gyűjt elég pillanat.

Németh Dezső

Szigetközi rapszódia

A holnap, aki nem vagy még,
a mában akarsz lenni nagy madár,
s szarka-beszéddel adni el
e tenyérynél semmi-hazád?!
Viselős nehéz időben társtalan,
elbitangolt időben hazátlanul bekopogunk
a népek ajtaján, hogy feledést leljünk,
és tisztuljunk nagy öledben, Duna.

Köveken vacogó jégfogaid kiharapnak a rakodópartra.
Még Attila sem tud hullámaid rongyáról.
Beton kalodába szorított víznyakadat bevért
csontváz-alkonyat.

Csillagokat dobáló dacos-nagy-arcod nem simogatja
a szigetközi halász könnyű lapátja...
Nem őrfiztük meg szabadságodat.
Csendüveg tükrödre sújtott a világ.
Most sirályok könnyezve szállnak fölötted,
s partodon árva madarak gubbasztanak.

Cserepesajkú mederből rekedt békák kiáltoznak.
A hangok fájdalmas szálaira gyöngyöket könnyeznek
az aranyosok -
Szívükben keresik a sötétség lábnyomát.
S a szemétre hajított aranyosotáluk belekiabál az éjbe:
Ne menj még Attila!
Úlj csak a vén rakodópart kövén!
Bronz kalapodra cseppen a holdfény.
Érc szívedben az idő kokilla-gyermeke dermed...
Új kincs vadászok lesik mozdulatod.
Lopott hazugságukat mossák a Dunába!
A Nagy-Ház kupolája alatt készül a törvény, hiába. -

A halászok állnak némán a száraz mederben.
Égbenyúló nagy fájdalmukra ki firkált jogot?!
Könnyruhas nagy szemekből ki lopta ki a csillogást?!
Ajkuk szócsobolyába ki dobott panaszos sarat?!
Ki lopta ki hűségese kezükből halászhálójukat?! -

Beszélnék veled satnya buzogány.
Beszélnék neked régi keringős jó vizekről, amikor őseid
szép bársony-fejükkel ringtak a tükrös víz fölött,
és füttyös halászlégények énekét hallgatták komoly nagy
nádások. Vadkacsák ültek az öblök vizein ringó csillagokra,
s bátor halak síklottak a habos kis zúgók hullámain.

Most lopott vizek úsznak Nagymaros felé.
Lipótváros kövein sunyítnak a Ház alatt.
Hiába klórozzuk ki szavainkat,
a hullámfecsegés csak fecsegés marad.
Korhadó mankóval jön felénk a csonka víz.
Hiába volt a Nagy Ítélet? Most már nem adhat vissza Senki?
A golyák is elköltöztek innen -
S talán nekünk is el kellene menni.

Baráti Molnár Lóránt

Helyzetjelentések, vázlatok

1.

A madarak tegnap csőrükbe kapták az eget
Holnap szárnyuk alá vesznek minden utakat
Holnap szárnyuk alá vesznek minden szeleket
repülni lendülnek áthatva teret éjszakát

És tegnapodtól aki holnap mégis voltál
És holnapodtól aki tegnap újra te leszel
Csöndbe hanyatló szülői ház a kavargó ködben
Közelítő fény suhogása semmi-hazád

2.

Érnek a verseid mint pincék mélyén az óbor?
Vagy bilincsbe ver majd a hallgatás?
És emlékek csontjai omlanak szívedre?
És vársz csak vársz régi mosolyok parttalan
éjszakáiban?

Indulnál újra a messziek kincseért
Hívna asszonyod együtt indulnátok el
(De megíratlan verseid álomasszonya
Tegnap elvesztette jegygyűrűjét -)

Hinora Márta

Csak egy másodperc...

Csak egy másodperc volt.
Csak egy lélegzetvételi látomás.
Vagy talán még ennyi sem?

Nem tudom.

Csak egy szavad hallottam,
és kimondtad a szerelmet.
Csak egy véletlen mozdulat,
és kezemhez ért kezéd.
Csak egy másodperc alatt
láttam meg szemedben:
az Életed - az Életem.

Budapest, 1970. június 10.

Dr. Domonkos János

Megvalósult álom:

EGY DUNAI HAJÓUTAZÁS

*A történelem nagy országútja: a Duna**-A dunai hajókon és kikötések alkalmával a városnézéseken az idegenvezetés magyarul történik.-*

A roppant változatosságú Duna, a páratlan folyami panoráma mindig megihlette az írókat, költőket, zeneszerzőket és festőket; tájaira invitálva a természeti szépségekre fogékony embereket.

A Duna Közép-Európa legnagyobb folyója: 2680 km hosszú. Nyolc országon folyik keresztül. További 3 országból víz még magával patakokat, folyókat a tengerbe. E tekintetben egyedülálló a Földön. Víziútja évezredek óta összeköt országokat, népeket.

A MAHART Turs 7 napos dunai hajókirándulásain élvezetes a korszerű, tetszetős szárnyashajó, miként a kényelmes, teljes kikapcsolódást jelentő kabinos-személyhajózás. Az úton mindvégig pazar a tovasikló hajóról gyönyörködni a szépséges látványban, az öreg Dunáról kifelé tekintve nappal és éjszaka. Minden napra jut kiemelkedő programlehetőség, de marad idő kiadós pihenésre is a hajó fedélzetén.

A magyar utas szempontjából Ausztria - a Dunán utazva is - kivételes méltatást érdemel. A látnivalók, természeti szépségek, történelmi, műemléki nevezetességek, kulturális intézmények és különféle magyar vonatkozások révén is sűrített, értékes terület. Legszebb hajóval végigutazni itt a Dunán. A hajón akár nyugágyból is élvezhetők a kellemes tájak változó szépségei. Gyönyörű nyáron a napsugaras osztrák Duna-vidék, de ősszel is, amikor rozsdabarna fák hajolnak a part fölé. A dombok tetejéről régi várak tekintenek le a Dunára. A Duna-táj Ausztriának egyik legfestőibb vidéke, mert a széles folyam partvonala a főutaktól távol fekszik; csupán keskeny, erdőkkel szegélyezett portmentes utak /ma már sok helyütt kerékpárutak/ vezetnek le a parti üdülőhelyekig. A mesebe illő hajóút Ausztriából Linz felől haladva Passaunál érkezik a bajor határra, s a három folyó deltájában köt ki, ott ahol a Duna délről az Inn, északról az Ilz vizét veszi fel, és a torkolatoknak megfelelően tagozódik Passau, melyet Humbolt a világ hét legszebb városa közé sorolt. Passauban látható - a világon ritkaságszámba menő - XI. századbeli román stílusú sír, mely Szent István király felesége, boldog Gizella katolikus királyné nyughelye. Házasságukkal vette kezdetét az ezeréves kapcsolat a német és a magyar nép között. Csábít Felső-Ausztria tartományi székhelye: Linz. A Duna /250 m széles/ mentén, az ország 3. legnagyobb városa. Személyhajó-állomása Linz középpontjában van. A hatalmas, nyugodt folyó ellensúlyozza az utcák üzleti nyüzsgését.

- Kérek egy kávét és két linzer karikát! - A finomság kultúrált, kedélyes légkörben élvezhető. Pöstlinbergre a világ legmeredekebb hegyi vasútja /2,9 km/ víz fel 16 perc alatt; majd sárkányvasúttal a törpék alagútján mesebarlang, meseország hívogat. A város kapucinus templomában van eltemetve

R. Montecuccoli tábornok, a szentgotthárdi csata /1664/ győztese.

Krems Wachau küszöbe, a vadregényes Duna szakasz keleti kapuja. A kanyargós folyó minden szépsége, varázsa össz-pontosul Wachautól, mely Grein városáig tart. 1790-től itt működik Ausztria legrégebbi vidéki színháza. A különösen festői Krems és Melk között élénk hajóforgalom és a látványos vízisport élet / a partokon egymást érik a kerékpár- és gyalogtúrázók/ szívet-lelket gyönyörködtet. A láthatáron jóformán Ausztria egész történelme végigvonul. A tovatűnő partvonalat 500-1000 méteres hegyek, sziklafalak övezik. Szeliden emelkedő erdős dombok, üde zöld rétek váltakoznak egymással. Meg-megszagattva ódon külsejű, bájos falvaktól, patinás kisvárosoktól. A magasból kolostorok, búcsújárók templomai, középkori kastélyok, gondozott várépületek tekintenek a szelíd Dunára.

A 20 km-es Struden-áttörés Greinnél végződik, de ha a folyás irányából nézzük, akkor itt kezdődik. Grein jelentőségét évszázadokon át az adta, hogy a hajószállítmányokat, amelyeket Passau felől hoztak le a Dunán, itt szekerekre rakták és úgy szállították a veszélyes Duna szakasz mellett, míg szelidebb vidékhez nem értek. A hajókat révkalauzok vezették a szirtek között.

Az osztrák Duna szakasz legtöbbet emlegetett partrészeinek egyike: Melk. Tornyai messziről uralják a dunai tájat. Legfőbb nevezetessége a nagyméretű, művészi egységbe komponált bencés apátság, s a Szent Péterről és Szent Pálról elnevezett kolostortemplom. Az osztrák Escorialnak /nálunk az osztrák Pannonhalmának/ is nevezett, barokk épületegyüttes a Duna fölött 60 méternyire emelkedő domb tetején áll. Felejthetetlen látvány!

A Linzi autóbuszos körsétát - befejező mozzanatokként - követte még egy remek buszos bécsi, majd egy kellemes pozsonyi gyalogos városnézés is.

A rokonszenves magyar szárnyashajóról visszaútban szinte filmszerűen peregnek le az itthoni dunatáj ékszer-dobozai, gyöngyszemei: Komárom, Esztergom, Visegrád, Nagymaros, Leányfalu, Szentendre és végül a Duna gyöngye, királynője, a csodáltnivalóan gyönyörű Budapest!

A MAHART Tours nem csak üdülőutakat szervez. Kecses hajóit nap mint nap látni a Dunán. Menetrend szerinti járatain lehet kirándulni kora tavasztól késő őszig. Kevesen tudják, hogy fűthető hajóival szinte bármikor lebonyolíthatók iskolai hajókirándulások, partik, születésnap szüro, lakodalmak, üzleti rendezvények, sajtótájékoztatók, zenés-táncos estek.

Ez a népszerű hazai utazási iroda programjaival túlélt az ország határain. Európa szerte kompjegyeket, hajójegyeket naprakészen biztosít a tengeri hajóutazásokhoz is. A hazai zimankós téli hónapokban pedig utazásokat szervez a Karib tengerhez és a Kanári szigetekre. Különböző hajóutazási kedvezményeket ad gyermekeknek.

A MAHART TOURS szívesen ad tájékoztatást a 118 1704-es telefonon. Címe: 1056 Budapest, Belgrád rakpart.

Rudnai Gábor

versei

Az éj

Éjszaka, mikor összehajolnak a csúcsos fővegű tornyok,
s a kanálisokból felszál a forró gőz,
ki gondol a tornyok lakóira,
patkányokra a rácsok alatt?
Kiket temetnek holnap a néma harangok,
vagy macskák darabolnak az udvar kövén,
testüket hosszúra nyújtva pihennek.
Hosszúra nyújtják testüket, mint a halottak,
s már csak a vég, a vakra lesújtó, nyitja szemük,
hogy sose lássanak immár.
Mert vakok ők, ha lebegtetik lelkük az álmot,
s ha ébren, araszolva haladnak az ismerős, mégis idegen
bolygón.

Ez volt az életük itt.

Púposra görbített háttal várták mindig az ugrást,
s most hanyattfekve zuhannak. -

Éjszaka, mikor összehajolnak a csúcsos fővegű tornyok,
s a kanálisokból felszál a forró gőz,
ki gondol a tornyok lakóira,
patkányokra a rácsok alatt?

Atomkori ballada

Várja, várja, mindhiába várja
kedvesét a háromlábú árva.
Pedig az csak annyi, mint maga:
egy arc, amelynek nincsen ablaka.

Aeolus

Kincseskamrámba kötődő,
szűk redőkbe gyűrt idő.
Mennyi semmi! Levegő.
Mert a béke csak hiány,
doh a dühök kapuján.

Vántsa Zoltán

Megtartó ének

- Palásti Mária Magdalénának -

Lelkem labirintusába rejtettelek
féltett Amuletted.
Nélküled - halott lettem volna,
vagy a szám csak panaszárol
szólna - bitangok öröme.
Nekem születted és én neked.
A kezdet és a vég mezsgyéjén
álltál, s ott találtál - talpig
lelki rongyban. Kezed, a magány
börtönéből intett titok-erők
parancsára, s a mentőövem lettél.
Tudat alatt, talán már szeretted -
Isten a megmondhatója. Ő a tér,
az idő Mindenhatója!
Szeretetre kiéhezettlen,
az egyetlen társad lettem -
ebben a közönytől terhes,
megrozsdált világban.
Látod, az Égiek akarták így.
Mi mást tehettünk volna?
A könnyes múlt letargiája fojtón
átkarolna, mint nemes virágot a
gyom - megoldást csak a vég
jelentene. Zengj magasztos ódát
mindenség végtelene - lám, van
két szív, mely egymásért dobog.
Együtt örül vagy együtt zokog.
Féltett Amuletted!
Maradj lelkem titok szögletében,
s légy az én örök barbizonom!

Kondor Jenő

Profán könyörgés

Deres lélekkel várom Uram,
kezed, ha hozzám érkezik.
Ostorozd, verd meg esővel,
ellened ki vétkezik!

Napot sem ismerünk már -
Nyújtsd hozzám Uram két kezéd!
Iszonyú téiben élünk -
Verd meg Uram, ki vétkezett!

S ha lelkünk rezdíti levél,
s fejünk lehajlik a földre,
ments meg Uram vétkeinktől,
emelj magadhoz mindörökre!

Ihász-Kovács Éva

Kövek rokona

Egyetlen óhajvásnyi élet, kibírtalak.
Amit mögöttem elviseltem, mint rossz ruhát.
Ballagok, mint ki elvégzett minden iskolát.
Rideg köszemekkel merednek a falak.

Nem sejtik, kövek rokona én, szerves anyag,
mégis az vagyok. Kiálthatok, közönyösek,
mint amiket magamban hordok, szintén kövek.
Rámnehezedik súlyuk, szinte fojtogat.

Köveket hordok és messzi harang szavát,
égő réteken át, egyre, régóta hordom:
ledobhatatlanul, viszek mindent, elbotlom
s tovább, csendes kórtermek fehér ajtaján,

állomások, gúzsba kötött tekintetek
tétova villanásait, hült parazsával.
Viharok szirénázó csendjén száguld által
tudatom, és halottakon. Ó súlyos kövek,

leejteném, de nem lehet, vájt folyómedrek
holt ágán baktatok, vakok pihennek bennem,
szelíd arcukból a fény sóvárgását lestem,
hogy feleszméljek és kinyíljak, mint a kelyhek.

Fényt keresek! Fények csurranó habarcsával
építkezem, sok-sok követem most feldolgozom,
belekeverem futó életem, emlékeim és sóhajom.
Az éleslátás pallérja ösztönöz, rávall,

hogy mindent előre lát. Így dolgozom.
Kifoltozom a rossz részeket, s hogy kész legyenek,
segítetek: elmém kalapácsa, lelkiismeret,
tisztá önértet, fejlődés és önuralom.

Rossz válhat így majd újra jóvá, s a vén kövek
faltömbökké, hogy jobb legyenek, jobb mint voltam;
ember lehessenek, régi sebekről gyógyultan.
Nem építem, csak éltem az öreg idő testén

mint pattanás -most hámsejt leszek- feszülő élet
a szívverések érfalán,
gyógyító növény, ezerjő, csalán,
hogy hasznos rögnek tekintszen az emlékezet...

Bornemisza Attila

Imitáció-episztola

Akkor azt mondtad, hogy lehet, de nem biztos.
Most, hogy este lett, a virágok lemeszelve, és szép
szemed sem láthatom, persze, meg hangod sem jelzi,
hogy itt vagy, mégis leszedetlen a "tudás fája",
egyfolytában négyezer éve, ez a levélféle
a "most-akar-mondani- valomit" felkiáltású fontosság.

Ugye érted?

Éretted indulnak el a fák és a bokrok hajnalonta,
biztatnak a rügyfakadók valahára.
Most árva, hideg szél jár a hegytetőn,
s tüntetőn minden fa sztrájkol.

Válaszolj költő!

Igaz-e mindez? Tünhet aranyág-szerkezetűnek is e vers,
meg homomániám attitűdjének, de Néked,
szívednek szegzem a szót! Költészet! Lehet-e mérni latinos
önképzőköri mérlegeken, lehet-e jó vagy rossz egy-egy
poéma? Milyen néma a halak beszéde
a sötétség birodalmában.

Ilyen volna az irodalom mámorában,
ha volna központosított irodalom? De nincs!
Torzói, karikatúrái ezek a versek, versképletek a lírának.
Vigyáznak ugyan a színtre, míg a dekadens istenek
szalmaszál-kegyelmében tolláskodtunk,
addig elárulták a verset az írástudók,
nem most, már régen, úgy kétezer éve, s évelnek a
kis hazugságok, hogy egy nagy, egy végső
mindent elsöpörjön.

Látod, barátném, így tengődöm veled,
meg neked címzett poézisem dúlt aranyával,
s aranyággal kezeimben csak neked, mert hol találnék
olyan bizalmast, aki hatalmas verseket ír,
s szívemnek "ikerpárja"...
Neked szól ez a dráma, most és örökkön! Kis körökké
varázsold a nagy imitációkat, és holnap, igen, majd
holnap ideér a te episztolád. Szóljon, muzsikáljon most ím e
vers, ma és örökkön, örökké, Ámen! ...

Kovács István József

Halálom után

Mint kriptafalú sóhajok,
a csend zenéje felzokog,
a szellemszimfóniában
lebegve szállok fényárban,
szeretkezem csillagokkal.

N. László Endre

Kibékülök Hviezdoslavval

"...Szlovákiában a harvtanas évek második felében is tudták, hogy nem minden szlovák Daniel Okály!..."

NLE

Pavel Országh Hviezdoslav

A legnagyobb szlovák költő és műfordító Felsőkubinban született. Középiskoláit Miskolcon és Késmárkon végezte, a jogot Eperjesen /Presov/. Petőfi költészetének csodálója volt élete végéig, s ezért első verseit magyarul is írta. Szlovákra fordította Petőfi több versét, Arany balladáit, Az ember tragédiáját, Shakespeare több művét. A Kisfaludy Társaság külső tagjává választotta.

A kortárs magyar írók és költők közül többen megnehezítettek rá azért, hogy magyar költőnek indult és szlovák költővé lett. A szlovákság viszont a szívébe fogadta. Legenda is született az egyszerű szlovák nép körében arról, hogy Hviezdoslav és Petőfi jó barátok voltak. Ez azonban tévedés, mert Hviezdoslav Petőfi halála évében született. /Született Felsőkubinban 1849. febr. 2-án, meghalt Alsókubinban 1921. nov. 26-án./

Ahogy az mindmáig, 1968-69 telén is hiánycikk volt Csehszlovákiában /Most Szlovákiában. Szerk. megj./ a kisebbségi jog. Szovjet katonákból, tankokból viszont több volt a kelletténél. De csak a kelletténél... Amikor hirtelen bevonultak, az öreg csallóközi aranyos ezt így fogalmazta meg, velős tömörséggel:

- Kollott ez nekik! / Mármint a magabiztos csehszlovákoknak! /

Szó, ami szó, akkor is igaza volt, mint általában mindig. Nagyon bátran fickándoztak, s csak kinevették északi szomszédainkat azt, aki megjósolta nekik:

- Budán már volt kutyavásár, de lehet még Pozsonyban és Prágában is.

A csehszlovákok egyre ugyanazt hajtogatták:

...a felszabadító...!

...a nagy szláv testvér...!

Hogy ne hasonlítsuk Csehszlovákiát Magyarországhoz! Az egyik győztesként, a nagy Szovjetunió szövetségeseiként került ki a második világháborúból, a másik pedig vesztesként!!!

Vigan ficáncoltak tovább, nyúvasztották a magyart, ahogyan tudták. De most aztán ők is elmondhatták pianissimóban, amit a magyarok már jóval korábban:

"Jobb vol tavalý, nem volt davaj!"

Akkor mentem a főszerkesztőmhöz azzal az ötlettel, hogy csináljak Árvában /Orova/ egy szép képes riportot. Mivel ez ártatlan dolognak tűnt, mindjárt bele is egyeztettem. MG elvtárs csak azt kötötte ki, hogy a szovjetekről szó sem essék benne, meg hogy jó, a címlapra is megfelelő képeket csináljunk...

Nem mondhatnám, hogy volt kész tervem, inkább a szerencsém és a véletlenben bízom, találom ott egy-két érdekes riporttémát. Örültem annak, hogy viszontláthatom édesanyám szülővárosát, Zsolnát. S ez a kiutazás jó alkalom volt

arra, hogy legalább néhány napig ne lássam a szerkesztőset, ahol az ülésbe már belefájdult a fenekem.

Egyetlen bajom az volt, hogy egy végtelenül lassú és bőbeszédű fotóst kaptam, aki egyébként nagyon jó fiú volt, de naponta órákig, - a legnagyobb részletességgel - beszélt emésztési problémáiról.

Másnap körülnéztünk Zsolnán /Zilina/, s megállapítottuk, hogy ott bizony már senki nem beszél magyarul. Ez nagyon kellemetlenül lepett meg! Amikor az első világháborút megelőző években még ott éltek anyai nagyszüleim, Zsolnán mindenki beszélt magyarul, s így eshetett meg, hogy sem ők, sem az anyám egyetlen szót sem tudtak szlovákul.

Lám, mi minden megtörténhet hatvan év alatt!

Nekünk ezerszáz esztendő nem volt elég arra, hogy a Felvidék lakosságát elmagyarosítsuk, hiszen ez nem is volt sohasem célunk! Nekik elég volt hatvan, hogy a magyar falvakat és városokat elszlovákosítsák... Ez az a bizonyos "erőszakos magyarosítás", amit Okály Dániel úr, a Matica slovenska elnöke a hatvanas években legelvakultabb gyűlölettel emlegetett!...

Ez volt az ok, hogy Zsolnáról nem is írtam semmit.

Nagy hirtelen úgy döntöttem, hogy inkább Árva várát nézzük meg alaposan. Ugyanis akkor éppen egy vele kapcsolatos, nálunk ismeretlen Mátyás mondán dolgoztam. Ennek rövid tartalma a következő:

Nagy királyunk 1474-ben foglalta azt vissza -több más várral egyetemben- Komorovszky Péter rablólovagától. Harcedzett martalócaival együtt zsoldjába fogadta, hogy azután már a jó ügyet szolgálja. Részben ez a keményen megfegyelmezett csapat képezte aztán a híres fekete sereg magvát. Ez az egyik monda, de van egy másik is:

Ennek szenvedő "hőse" Várady Péter kalocsai érsek /Várdai, Várady Péter, de Várda Adorján néven is találunk rá utalásokat történelmi írásokban/, akit -mint árva gyereket- Vitéz János nagyváradi püspök fogadott udvarába és neveltetett. Mátyás udvari kancellárjává tette őt meg, de 1484-ben -politikai okokból- Árva várába záratta, s akkor mondta: ARVA FUISTI, PETRE, ARVA ERIS, ET IN ARVA MORIERIS!

A nem egy esetben elfoglalt Révai Lexikon erről azt írja, hogy Mátyás ismeretlen okból záratta őt be, pedig alapos oka volt rá. A kancellár óriási politikai baklövést követett el, s ennek következtében Bajazid szultán át kelt a Dunán, s 1484-ben elfoglalta Kiliát és Dnyeszterfehérvárat! Az érsek ugyanis rosszul fogalmazta meg a szultánnal kötött szerződést, miközben a király a nyugati határon volt lekötve. Ekkora tévedést a király nem bocsájthatott meg! Várady érsek csak Mátyás halála után szabadult börtönéből és haláláig hű embere volt II. Ulászlónak. /1500-ban vagy 1501-ben halt meg./

Csodálatosan szép látvány nyújt ma is Árva vára, melyről Nagy Miklós azt írja, hogy "a 432 láb magas hegy tetején épült". Sajnos, az ott készített képek közül egyetlen egy sem sikerült, s erre a fotósom érdekes magyarázatot ötlött ki:

-Láttad Zsolnán azt az orosz tisztet, aki úgy megnézett bennünket, amikor fényképeztem? Nos, a kezében volt egy kis masina, mely sugarakat bocsát ki, s azok elégetik a filmet, hogy ne fotózhassuk az oroszokat!

Csak nyeltem egy nagyot, keserveset, mert voltak neki ennél furább magyarázatai is. Az igazi ok az volt, hogy valamelyik

bazárban már megint lejárt szavatosságú filmet vásárolt -fél áron, mert hát ő ennyire takarékos ember volt.

Gyönyörűen havazott /nálunk még ősz volt/, amikor Árva vára alól Felsőkubinba indultunk. Már régen szerettem volna eljutni a legnagyobb szlovák költő, Hviezdoslav, családi nevén Ország Pál szülővárosába. Ő ugyanis nagy csodálója és fordítója is volt Petőfi Sándornak.

Kubin szállodájában szobát vettünk ki, majd városnézésre indultunk. Először a temetőt vettem célba, s csakhamar meg is találtam a költő szépen gondozott, de akkor már hófedte sírját. Utána a művelődési otthonba vezetett utunk, s nagy meglepetésemre, -bemutakozásunk után- az igazgató magyarrá fordította a szót. Elmondta, hogy Kubinban még sok idősebb ember beszél magyarul, s nagyon sok házban megtalálhatnám Jókai és Mikszáth összes műveit -ugyancsak magyarul! Ez igazán nagyon kedves meglepetés volt.

Sokáig beszélgettünk Hviezdoslavról, s magyar kapcsolatairól, majd együtt ellátogattunk a költőről elnevezett múzeumba, ahol annak egyik leszármazottja volt a vezetőnk. Amikor megtudta, hogy egy Pozsonyban megjelenő hetilap szerkesztője vagyok, s riportot akarok írni a nagy szlovák költőről és szülővárosáról, kedvesen, készségesen állt rendelkezésünkre. Megmutogatta a költő használati tárgyait, kedves könyveit, közöttük Petőfi költeményeit, kézíratait, versesköteteit, műfordításait, köztük a Petőfi és Arany versek szlovák fordítását, Madách Imre remekét -szlovákul. Nem is tudom, melyik ördög bújhatott belém, akkor fogamzott meg bennem Hviezdoslav sírja megkoszorúzásának "sátáni" tervem...

S ez a terv nem hagyott nyugodtan. Miután eljöttünk a múzeumból, először a városka virágüzletét kerestem meg.

- Piros rózsájuk van? -kérdeztem a csinos elárusítónőtől.

- Sajnos, az nincsen... De vannak nagyon szép művirágaink.

- Nem, az nem felel meg. Nekem élő virág, piros rózsá kell. Hviezdoslavnak, a legnagyobb szlovák költőnek sírjára nem helyezhetünk művirágot! -mondtam, de mindjárt támadt is egy ötletem. Hiszen ez csak az első hó! - Ha én hozok rózsát, csinál belőle egy szép csokrot? Látom sok szép zöldjük van... - Ha szerez valahol, szívesen megcsinálom a csokrot -hazott a készséges válasz.

Ketten kétfelé indultunk - piros rózsá keresésre, s nekem kedvezett a szerencse. A járási csendőrpáncsnok épülete előtt csodálatosan szép piros rózsák virítottak bele az első hó téli fehérségébe.

- Ez kell nekem! - s már mentem is be az épületbe, egyenesen a parancsnok irodájába, és előadtam mondanivalóm: - A pozsonyban magyar nyelven megjelenő képes hetilap szerkesztője vagyok, - mutattam fel az igazolványom, és így folytattam: - Mivel temetőjünkben nyugszik a legnagyobb szlovák költő, aki tisztelője és fordítója volt a legnagyobb magyar költőnek, Petőfi Sándornak, szerkesztőségünk és a szlovákiai magyar kisebbség nevében szeretnénk Hviezdoslav sírjára egy szép rózsacsokrot tenni... Csak hogy az itteni virágüzletben nincs most élő rózsá...

- Na jó, de ez nem virágüzlet, hanem a járási csendőrpáncsnok! - hangzott a szigorú, kioktató válasz.

- Ezzel tisztában vagyok, parancsnok elvtárs. De amikor megláttam épületük előtt a gyönyörű piros rózsákat, arra gondoltam, bizonyára adnának erre a célra néhány, mondjuk, tíz száz rózsát...

Erre kiobbant a parancsnok elvtárs:

- Hogyan képzeled?! Szó sem lehet róla! Mióta Dubcekék cirkusznak, maguk itt nagyon elszemtelenedtek. Menjen a fenébe - szerkesztőségével együtt -, ha jót akar!

Mentem is, de nem a fenébe, hanem egyenesen a járási nemzeti bizottság elnökéhez, s vele mindjárt sikerült szót értenem.

- Mikorra akarja a rózsákat? - kérdezte udvariasan.

- Holnap reggel... Mondjuk, kilenckor.

- Megkapja! - mondta, és már tárcsázott is:

- Itt a Járási Nemzeti Bizottság elnöke. Te vagy az parancsnok elvtárs?

- Igen, elnök elvtárs!

- Nos, éppen itt van nálam egy pozsonyi magyar lap szerkesztője. Képes riportot akar írni Hviezdoslavról és városunkról. Virágot akar vinni Kubin legnagyobb szülőltének sírjára, de a virágüzletben nem találtak megfelelőt, viszont láttak a csendőrpáncsnok épülete előtt... Holnap reggel - pontban kilenckor - megy hozzátok a rózsákért. Legyetek hozzájuk készségesek! - mondta és rámkacsintott a telefonkagyló fölé.

A válasz igen rövid és nagyon csendes volt; egy katonás "igen-is".

- Elégedett? - kérdezte mosolyogva az elnök.

- Köszönöm, igen, de lenne még egy kérésem.

- Ha nem teljesíthetetlen, szívesen segítek.

- A virágüzletben azt ígérték, ha viszek oda virágot, szép csokrot kötnék belőle. Én egyenesen oda viszem a rózsát. Tudom, hogy a nemzeti bizottságnak sok női alkalmazottja van. Azt szeretném, ha közülük a legszebb tenné rá a rózsacsokrot Hviezdoslav sírjára. Ugyanis a lap címlapjára akarjuk a képet.

- Helyes, nagyon helyes. Annál is inkább, mert valóban sok szép menyecske és leány dolgozik itt. Behívom a három, nem, a négy legszebbet, s aztán maga választ közülük.

- Így is történt. Választásom egy valóban nagyon szép szlovák leányra esett. Amikor megtudta, hogy egy fővárosi lap címlapjára kerül, majd a nyakamba ugrott. Boldogan ígerte, hogy másnap, pontosan tíz órakor ott lesz a virágüzletben. Elmondta, hogy felöltözne népviseletbe is, de ezt nem kívántam tőle, hiszen dermesztő hideg volt.

Nem is tudom, kinek köszönhetően, villámgyorsan, még aznap elterjedt a híre Kubinban, hogyan és milyen célra szereztek a csendőrségtől piros rózsákat egy pozsonyi magyar lap szerkesztői.

Este kollégámmal - mivel a pénznek szűkében voltunk, mint általában -, kerestünk egy csendes, szerény kis borozót, ahol állítólag nagyon jó a konyha. Tény, annyira ízlett az étel, hogy fotós kollégám még duplázott is. Utána a jó boroska mellett megbeszéltük a másnapi teendőket. Egyszerre csak átszól hozzánk a szomszédos asztaltól egy bajuszos idős ember:

- Úgy hallom magyarul beszélnek. Maguk magyarok?

- Igen, azok vagyunk, Pozsonyból.

- Nem sértem meg az urakat, ha néhány percre átülnek az asztalukhoz?

- Csak tessék! Szívesen látjuk, - mondtam barátságosan, arra számítva, hogy esetleg sok érdekes dolgot tudhatok meg tőle, amit riportomban felhasználhatok.

Borissza ember volt ő is, s mint ilyen, szívesen beszélt. Elmondta, hogy pendelyes korában járt már Magyarországon a bátyjával és az apjával együtt. Minden nyáron lejártak oda

aratni, s hozták haza a kenyérnek valót. S bizony olyan jól megtanult magyarul, hogy most, oly sok év elmúltával sem felejtette el. Odahívott asztalunkhoz még néhány hasonló korú ismerőst, és fél óra sem telt bele, már énekelték a régi magyar katonanótákat, köztük olyanokat is, amiket mi nem ismertünk. Stefán/Pista/ bácsi egyszerre csak felállt, vigyázza vágta magát, és elkezdte énekelni a maga reszketős, öreg hangján a magyar Himnusz. Ez nagyon meghatott, mégis le kellett őt állítanom, ismervé a helyzetet. De ha nem akartam, hogy megneheztesse rám, bele kellett egyeznem, hogy új szlovák barátaink együtt éljenek:

"Kossuth Lajos azt üzenté,
Elfogyott a regimentye..."

Akaratlanul is könnyek szöktek a szemembe, hiszen ezek az öreg, sírjuk szélén álló szlovákok igazán olyanok voltak, amilyenek Jókai és Mikszáth leírta őket. Olyanok, hogy sok - jancsárrá lett - szlovákiai, de talán anyaországi magyar is tanulhatott volna tőlük emberséget.

De azt is láttam, hogy az étterem sarkában néhányan sugdolóznak és mutogatnak felénk. Nem akartam, hogy botrányba, veszekedésbe fulladjon ez a szép este. Fizettünk és búcsút vettünk a kedves öregektől, akik - szlovák szokás szerint - nem érték be baráti kézfogással, összecsókoltak, megöleltek bennünket:

- Üdvözlő névünkben a magyarokat, fiam! Tudják talán még az öreg magyarok, hogy soha semmi bajunk nem volt egymással. Az urak, aztán meg az elvtársak ugrasztottak egymásnak bennünket. Az öregek azt is tudják, hogy a szlovák meg a magyar a világ legjobb katonája.

A szálloda felé menet is az öregekről beszélünk:
- Lám, a szlovákok sem egyformák. Kár, hogy Árva olyan messze került Magyarországtól, a magyaroktól!

- S az a kár, a legnagyobb kár, hogy oda hozzánk nem ilyen szlovákok jöttek, hanem a dögkeselyűk!

Másnap reggel - pontban kilenckor - a csendőrpáncsnok-ság kapuja előtt várt bennünket az egyenruhás elvtárs - gallynyíró ollóval a kezében:

- Jó reggelt! Maguk a magyar szerkesztő elvtársak?

- Igen, mi vagyunk. Eljöttünk a rózsákért. A legszebb, legpompásabb szálakat vágattam le vele. Válogatás közben - az ablakra sandítva - láttam ott az egyenruhás társait és a polgári alkalmazottakat. De egyikük arcán sem fedeztem fel barátságos mosolyt. Valami egészen mást inkább. Ezek már nem a tegnapi öregek voltak.

Fél tízre ott voltunk a sok piros rózsával a virágüzletben.

- Úgyes ember maga! - fogadott mosolyogva az elárúsító, s míg ő a csokrot kötötte, megtudtam tőle, hogy már az egész város arról beszél, hogyan vágta le egy magyar szerkesztő a csendőrség előtt pompázó rózsákat. - Ebben nekem, s egy kislánynak nagyon sok részem van! - árulta el a csokor készítése közben. Szavaiából kiderült az is, hogy többen rokonszenveznek velünk, mint a csendőrökkel.

Hiába, Kubin kisváros.

A gyönyörű piros-zöld csokrot alighogy átkötötte a kedves elárúsító egy széles, fehér szalaggal, betoppant a szép szlovák leány is. Vigan ciripelve hozta a nagy csokrot, s egyre azt kérdezgette, hogy valóban a címlapon lesz-e a képe? Fogadkoztunk, hogy egész biztosan, s hogy küldünk neki lapunknak abból a számából néhány példányt. Legyen mit eltenni

emlékbe, s mivel dicsekedni a kolléganőinek, barátnőinek, no meg a vőlegényének.

A kolléga is kitett magáért, mert - amint erről Pozsonyban meggyőződtem - valóban szép felvételeket csinált a Hviezdoslav sírjára nagy piros-fehér-zöld rózsacsokrot helyező leánycárról. Még a mi savanyú és végtelenül "óvatos" főszerkesztőnk is elégedett volt velünk, ami igazán nagy szó.

Délután két helyre voltunk hivatalosak: Három órára egy grafikusművésznőhöz, aki szlovákra fordított magyar mese- és ifjúsági könyveket illusztrált nagyon szépen. Bűn lett volna tehát, ha nem ismerkedünk meg vele. Őt órára pedig egy szlovák költő várt bennünket, akit Kádár János sajátkezűleg tüntetett ki a magyar irodalom szlovákra fordítása terén elért szép eredményeiért. /Hiszen Kádárnak volt "némi" köze a szlovákokhoz./

A grafikusművésznő és családja régi, kedves ismerősökként fogadott bennünket, s a még jobb barátság kedvéért el kellett náluk fogyasztanunk egy, - az étterminél sokkal finomabb és kiadósabb - pótebédet. Meleg barátsággal, s hónap alatt egy nekem dedikált, gyönyörűen illusztrált mesekönyvvel vettünk búcsút tőlük, öt óra előtt néhány perccel. Ugyancsak szednünk kellett a lábunkat, hogy le ne késsünk a második találkozórról.

Sűrű hóhullásban érkeztünk meg vendéglátónk otthona, egy szépséges szlovák faház elé. Emeletes volt, amelyről én álmodoztam egész életemben. Talán mondanom sem kell, hogy hiába. Fotóssal le is fényképeztettem, de akkor már alkonyodott és így igazán szép képre nem számíthattam.

A költő a kapuban fogadott bennünket, szája egy amolyan kedves mosolygással:

- A pontosság a magyar urak erénye maradt mind maig, - mondta, és hogy gyorsabban mozogjunk befelé, alaposan hátba vágott engem és derék fotóssomat is. Majd magyarra fordítva a szót, így folytatta: - Már éppen az járt a fejemben, ha nem jöttök, értetek megyek a szállodába. De azt nem köszön-tetek volna meg, amit akkor kaptok, - mondta nevetve.

Nem csak a gazda és a ház volt szlovák. A szoba is, ahová beléptünk. Ott minden egyes darab a szlovák népművészet remeke volt. Mintha csak egy rendhagyó, nagyon otthonosan berendezett, étellel telt kis múzeumba léptünk volna be. A költő hagyta, hogy gyönyörködjünk, s amikor már alaposan kibámultuk magunkat, asztalhoz ültetett bennünket.

- Éhesek vagytok, vagy szomjasak? - kérdezte.

- Előbb ettük meg a második ebédet, - nyögte ki fotós kollégám, aki a grafikusművész házaspárnál úgy dugig ette magát, hogy szuszogni is alig tudott.

- Jó, akkor az evést későbbre halasztjuk, de azt hiszem, mindhárman egyetértünk abban, hogy az ivás halaszthatatlan.

A szekrényből liveget és poharakat vett elő:

- Úgy illik, hogy kedves magyar barátainknak szlovák itallal kedveskedjem, még pedig kisüsti sligovicával, - mondta, és színültig töltötte a poharakat.

- Nos, fogja meg mindenki keményen a magáét! Az első igyuk találkozásunk öröme, tehát fenéki!

Összekoccantottuk a poharakat, és ittunk. Mintha folyékony tüzet nyeltem volna, de azért csak megittam.

Fotóssom is lenyomta a magáét.

- Most a szlovák-magyar barátságra! - töltötte újra színültig a poharakat.

- Én már nem, - szabadkozott a fotósom.
- Így is jó, - egyezett bele vendéglátónk. - Ebből tudom, hogy se magyarnak, se szlováknak nem vagy jó. Mert magyar és szlovák, ha találkozik egymással, háromszor isznak. Először a találkozás öröme, aztán a szlovák-magyar, harmadszor pedig a magyar-szlovák barátságra, még Budapesten is.

Most már csak ketten koccintottunk és ittunk. Égetett, de jólesően átmelegített a finom ital. Kissé meg is köhögtem.

- Az anyád! Megakarsz mérgezni? - nyögtem ki.
- Dehogy akarlak! Tudd meg, hogy a jó kisüsti sligovica kis adagban mérge, nagyban viszont a legeslegjobb medicina, főként szlovák és magyar, de közös bánat ellen is - mondta nyomtatékkal, s ebből azonnal tudtam, hogy a szovjet megszállás-ra gondol...

Valóban jó orvosságnak bizonyult. A harmadik pohárka után mindketten rózsaszínben kezdtük látni a világot. Vendéglátóm meg beszélt, beszélt, hogy alig bírtam jegyezni. Elmondta kiket ismer Magyarországon, kik a barátai, kikkel mulatott és kikkel veszett össze.

- Különben, nehogy dicsekvésnek vedd, magyar barátaim gondoskodnak róla, hogy semmiben ne legyen hiányom, ami magyar specialitás, gyere velem!

Bevezetett egy nagy-nagy éléskamrába, s volt ott magyar libamáj-konzervtől, csabai és gyulai kolbászig és Pick-szalámi-ig minden földi jó, nem is beszélve a legfinomabb magyar borokról és pálinkákról.

Beszélgés közben már észre sem vettük, mikor váltunk át szlovákról magyarra, magyarról szlovákra. De akkor és ott talán így is volt rendjén. Aztán megmutatta a Kádár Jánostól kapott kitüntetést, a hozzá tartozó emléklapot, a Magyar Népköztársaság pecsétjével. Láthatóan büszke volt rá, én viszont elszomorodtam. Eszembe jutott ötvenhat és az azt követő évek, a meghurcoltatásom.

Költő barátom gyorsan kapcsolt:

- Neked valami bajod van Kádárral? Bocsáss meg, nem tudtam.

- Kádárral is, a rendszerrel is, meg ötvenhatal is.

Karomra tette a kezét:

- Én már eleget fecsegetem, most rajtad a sor! Azt hiszem barátok lettünk, őszinték lehetünk egymáshoz. Hidd el, én is megkaptam a magam pofonadagját, de én itt.

Sokáig, nagyon sokáig beszélgettünk, mint két barát, akik évtizedekig nem találkozhattak, s végre mindent el akarnak mondani egymásnak. A fotósom ebből már nem hallott semmit. Fejét karjára hajtva, mélyen aludt. Elnyomta a lé! - mondanák Budapesten.

- Gyere, járjunk egyet! Vacsora előtt jót tesz egy kis séta. Legálább kiszellőztetjük a fejünket. - ajánlotta.

- Az jó lesz, - egyeztem bele. - Sétáljunk el a temetőbe, mert holnap már nem lesz rá időnk. Még egyszer meg akarom nézni Hviezdoslav sírját, és el akarok búcsúzni tőle.

Karofogva sétáltunk a temető felé a sűrű hóesésben, a szép fehér árvai estében, azaz inkább már az éjszakában, hiszen tizenegy már elmúlt. Mély hóban gázolva jutottunk el a sírhoz. Csokrunkat beborította a hó. Óvatosan felemeltem és letisztítottam róla a havat.

- A szlovákiai magyar kisebbség és szerkesztőségünk tisztelgése ez a legnagyobb szlovák költőnek, Pavel Ország Hviez-

doslavnak, - mondtam már csaknem teljesen kijózanodva, és vártam a hatást.

Ő egészen közel hajolt a csokorhoz, kimeredt szemmel bámulta, aztán valami fékezhetetlen kacagás tört ki belőle, egy ellenállhatatlan hahota. S akkor ott, Hviezdoslav sírja fölött, kezemben magyar nemzeti színekben pompázó csokorral, belőlem is előtört a kacagás. Elismerem, morbid dolog volt ez a temetőben, pontban éjfélkor, téli fehérségbe vesző éjszakában. De bennem akkor örökéletűnek vélt gátakat, gátlásokat, előítéleteket szakított át, mosott el ez a hahota, s úgy éreztem, több évtized minden haragvását, neheztelését kimosta belőlem. Részletesen elmondtam neki a csokor és elhelyezése történetét, mire újra és újra kitört belőle a kacagás.

- Hogy én erről semmit nem tudtam meg az odumban... Hogy ezt nekem senki nem telefonálta meg, - csóválta a fejét.

- Nem, mert ők még nem kapcsolak. Se a járási elnök, se a csendőrség. Örülök, hogy te viszont azonnal kapcsolál!

- Te kurva magyar!... Te bűdös kurva magyar! - nyögte ki a hahota szüneteiben.

Én meg vissza:

- Te kurva tót!... Te bűdös kurva tót! - közben a kacagás könnyei gördültek végig arcomon. Mikor végre abbahagytuk a kacagást, ő kezdte:

- Tehát így álltal bosszút, magyaros bosszút Hviezdoslavon?!

- Nem Hviezdoslavon, Ország Pálon, aki állítólag egy magyar zászlós úr leszármazottja.

- Piros-fehér-zöld csokorral?!

- Meg a benne levő tüskékkel...

- Kurva magyar vagy te, barátom. És még mindig haragszol rá? - kérdezte és kezét nyújtott.

- Nem, már nem haragszom rá, testvér. Végleg, örök időkre kibékültem Hviezdoslavval!

- Esküszöl?

- Esküszöm!

Karofogva mentünk vissza a házba, de még mindig Hviezdoslavról beszélgettünk. Ő beszélt:

- Nézd, ha jobban megkaparjuk a dolgot, kiderül, hogy az Országok ősei, teljes nevükön a Guthi-Országok elődei - Kézai szerint - Gut és Keled, a svábok földjéről, pontosabban Hohenstauf várából, Péter király idejéből vándoroltak be ide. Itt a jó svábokból teljesen nyolcszáz évre magyarok lettek, és nem is akármilyenek. Egyikük egészen a nádorságig vitte a XV. században. Ki tudja milyen nációkkal, bizonyára szlovákokkal is keveredett a vérük, s talán ezért szólalt meg benne másfél századdal ezelőtt a vér szava, s lett belőle szlovák költő.

- Tudom, pajtás, ha elkezdénénk vizsgálni nagy embereink családfáját, amint ezt néhány esetben már megtettem, nagyon érdekes dolgok derülnének ki, - mondtam.

Közben megérkeztem, fotósom is felébredt. Csodálatos illatok lopakodtak be a szobába.

- Ez sztrapacska, ha nem tévedek. A kedvenc szlovák étel. Sajnos Pozsonyban már nem tudják jól megcsinálni.

- Nem is igazi szlovákok azok ott Pozsonyban.

- Ebben egyetértünk! Ne haragudj, én inkább kalandor aranyásóknak érzem őket.

- Sokszor találkoztam a fajtájukkal én is, s ezért megkülönböztetésül, én ma is büszkén vallom magam tótnak, akár hi-

szed, akár nem. De erre inni kell! Most a másik tót specialitástól, a boroviczkából.

Belekóstolgattunk hát a borókapalinkába, és közben egy hatalmas szlovák kerámiatálba behozták az éjféli utáni "vacsorát", a sztrapacskát. Ugyanilyen, de kisebb tálon a finom, kesernyős juhtúrót, ahogy a szlovákok nevezik, a brindzát, meg a pirított szalonnát.

- Ez már döfi! - tört ki a fotósomból a lelkesedés, amikor meg rakta tányérját. Bevallom, én is pukkadásig ettem magam belőle, mert vendéglátónk kijelentette, hogy teljesen ki kell üríteni a tálat, ha jól akarunk.

Erre aztán le kellett a sztrapacskát többször is öblíteni, nehogy megártson a mi kényes pozsonyi bendőnknek a zsíros, nehéz étel. Utána költőnkre rájött a dalolhatnék. Egymás után énekelte nekünk a szebbnél szebb szlovák dalokat. Egyikbe-másikba mi is beletársultunk. Ki tudja hányadik pohár után vendéglátónk kibökte:

- Van nekem egy nagyon kedves magyar nótám, de ahhoz magyar cigány kellene.

- Melyik az a nóta? - kérdeztem.

- A Gyere, Bodri kutyám! Ismered? Olyan szép, hogy mindjárt sírhatnékam támad, ha csak meghallom.

- Tudod-e ki a szerzője?

- Látnod, azt nem tudom.

- Hát én megmondom neked, annál is inkább, mert egy város szülöttei vagyunk. Talán ezért nekem is az egyik legkedvesebb nótám. Egy drága kis zsidó ember a szerzője, Seress Rezső, az egykori komáromi kupimama fia. Sok szép magyar nóta és dal szerzője. Az egyik, a Szomorú vasárnap világhíres lett.

- Él még?

- Nem, már régen öngyilkos lett. Remélem Jehovája nem haragszik meg rám, ha azt kívánom neki, hogy áldja meg a magyarok istene a túlvilágon is, mind a két kezével. Az apám jól ismerte őt, zongorázta is neki a szerzeményeit, mert ő soha igazán nem tanult meg zongorázni.

Legalább háromszor elénekeltük a Gyere, Bodri kutyámat és ittunk Seress Rezső emlékére. Hajnali négykor pompás korhelylevessel - kolbászos káposztalevessel - vendégelt meg bennünket költő barátunk. Azzal búcsúztunk, hogy tavasszal újra találkozunk.

- Testvér, valóban kibékültél Hviezdoslavval? - kérdezte az utolsó kézsorítás közben.

- Valóban, pajtás. S nem csupán Hviezdoslavval, hanem Pavel Országh Hviezdoslavval is. Ezután még nagyobb szeretettel olvasom majd a verseit.

- Én meg azt ígérem neked, megírom a sírjára tett rózsacsokor történetét, bár nem valószínű, hogy a közeljövőben lehozza valamelyik lapunk.

Igaz szeretettel öleltük meg egymást. Utána barátom még egy kis csomagot nyomott a kezembe. Két könyv volt benne. Az egyik egy szép Hviezdoslav kötet, amit dedikált, s amely így hangzott: "Kibéküléstem emlékére, szeretettel..." A másik a saját verseskötete volt, s benne ezek a sorok: "Egy kurva tót egy kurva magyarnak, testvéri szeretettel..." Így folyt le, és így végződött Arvában tett utazásunk...

Mivel élmény- és jegyzetanyagom volt bőven, a riport - szerintem - csillagos egyesre /ötösre?/ sikerült, gerinctelen, gyáva főnököm viszont alaposan lebaltázott:

- Már megint hülye vagy! Ha ezt így lehozzuk, mindjárt be hívnak a fehér házba / a pozsonyi pártházba / ! Micsoda marhaságot írtál itt a magyar Himnusz és a Kossuth-nótát éneklő vén hülyékről? Micsoda örült ötlet volt az a nemzeti színű csokor, az a cirkusz a csendőrséggel, meg a járési nemzeti tanács elnökével? Azonnal írd át!

- Eszembe se jut! Ez így jó, ahogyan van! De ha neked, mint "jó magyar embernek" nem tetszik, húzsd meg!

Dühösen csaptam be magam mögött főszerkesztőm szobájának ajtaját, s mondtam rá mindent, csak éppen jót nem. Amikor végre megjelent a riportom, alig ismertem rá. De ez nem lepett meg, hozzászóltam. Viszont a sírja csokrot helyező szép szlovák leány a címlapra került. Így beváltottam a neki és költő barátomnak tett ígéretemet is:

Valóban kibékültem Pavel Országh Hviezdoslavval!

Tudatosítottam, hogy sokkal rosszabb is történhetett volna, például az, hogy Petőfi Sándorból lesz szlovák költő. Mert ez is megtörténhetett volna. S akkor mérhetetlenül szegényebb lenne a magyar költészet, ahogyan a szlovák is. Hviezdoslav nélkül. Így mindkét nép gazdagodott egy-egy halhatatlannal, ráadásul a világirodalom is.

Németh Erzsébet

Nincs meg

Már nincs meg a régi otthon,
kertünk tündér hajú fái,
a ciklámen szemű tavaszok...
Felhőként szállt el a múltam.
Hát mindegy, hogy hol vagyok.
Eltűnt a gyerekkor íze,
a vágyból sarjadó illatok...
Egyetlen csonka kép maradt:
tárt karokkal váró anyám,
s én szaladok felé, szaladok.

Könyörgés

Fekete kendős éjszaka,
anyja a Világnak,
szenvedők szívárgó
sebének sirálya,
körözz fölöttem,
sikoltsd
föld-fiad
kínját,
űsd a döbbenet csillagdobjait!

Ne száradjon számkra az ima.

N. László Endre

Szabadabb volt ő Rodostóban!

Megfáradt szívvel és öszülő hajjal
hittem, hogy mégis eljön majd a hajnal!
Hittem, ki magot vet, áldást arathat,
hogy szavaink jobbak és igazabbak!...

Dudva nő földünkön,
otthonunk romokban,
Rákóczi kesereg a kassai dómban:
szegény magyar népem,
ide jutottál, ide jutottam!

Nem kellene most selymes, lágy szavak;
még ha nagyon fáj is, mondjunk igazat!
Hitvány zsványok kapcájává lettünk,
és a lélekharang kong már felettünk.

A magyar szabadság...
Ki tudja, az hol van?
Rákóczi didereg a kassai dómban:
Én szabadabb voltam
ott kint Rodostóban!

Nem ismerünk már se testvért, se rokont,
rút viszálykodásunk undok kormot ont...
Idegeneknek adunk házukban helyet,
és bálványt imádunk Istenünk helyett...

Kezünkben júdáspezsz
és nem fényes kard van.
Rákóczi kesereg a kassai dómban:
Szegény magyar népem,
ide jutottál, ide jutottam!

Lidérces álmok és baljós csillagok,
véres üstökös csóvája lobog,
és vérünket szívó, undok istenek
Hazánkra átkot, mérget hintenek.

A lelkünk megvakul,
a gerincünk roppan,
Rákóczi didereg a kassai dómban:
Én szabadabb voltam
ott kint, Rodostóban!

Mert vad vér szaga van itt már a földnek.
Álmok és szabadság? Elmenekültek...
És népem csak türi a gyalázatát,
hogy arcába köpnek, hogy megpofozzák...

Zárva ős templomuk,
iskolán lakat van,
Rákóczi kesereg a kassai dómban:
Szegény magyar népem,
ide jutottál, ide jutottam!

Megfáradt szívvel és öszülő hajjal
hittem, hogy mégis eljön majd a hajnal!
Hittem, ki magot vet, áldást arathat,
hogy szavaink jobbak és igazabbak!...

Dudva nő földünkön,
otthonunk romokban,
Rákóczi didereg a kassai dómban:
Én szabadabb voltam
ott kint, Rodostóban!

Zsobrák János

Látomás

Még emlékszem...
Látom őt -tévelygő árny alakját,
amint mozdulva rajzolja arcát; fehérben szikrázó omlatag
falak

tébolyult fái közt.

Években számolok, pedig számunkra nincs idő.
Csak megtorpan a fonal, amelyet bűvészként kellene
összeoldanunk.

Tudom feloldoznád szálaid, de nem lesz majd erő.
Meggyónnád újra bűneid, s rohannál felém.
De mindhiába borítom fekete kendőmet emlékem
ablakára.

Kedves!

Hiába törölöm át százezerszer, bűnös ajakkal,
szennyezett poharát a múltnak.
Számomra hófehér leszel, de mondd mit ér, ha nem jössz
már felém?!

Ha berajzolják füzetedbe százszor is a Sátán kézjegyet.
Lépteid tétova szánja riadtan kóborol, mint megtépett
madár;

szemed úgy néz a nap felé, mely lassan ellopja lényedet.
Megbotolsz -látom- tévelygő fái közt a múltnak.
Fájdalmas görcsben izmaid szorulnak,
melyben vad sikolyként oldja fel magát a lét.

Nincs visszaút, hiába nyújtánád kezéd.
Ledőltek már a város részeg tornyai.
Nincs visszaút, csak suttogás - magány.
Emléked udvarán még ott bolyongnak kóborló,
zöldre festett, kúszo növényei a nyárnak.

Megfakult ruhámban én csak álmodom.

Rédai Gábor

Károgó idő

Jobbára rosszkedvűek vagyunk. Hiányzik a szeretet, a megértés, egymás segítése. Ha vásárolsz, megrövidítenek, a hivatalok küldözgetnek, bolondját járatják veled. Félretájékoztatnak, gyakran anyanyelvünket megszegyenítve szól hozzád a tévé, a rádió. A trágárság oly mérvű, hogy időnként kikapcsolod a "hírhordozót". Egyre inkább félsz szóvátni azt, ami bánt, azt, ami elkésérít. Az igazság mellé áll-é utastársad, szomszédod, munkatársad vagy a rend őre?

Károgunk. Szavunk halkul. Belefásulunk, beletörődünk helyzetünkbe. Rédei Gábort is a kicsi és a nagy, az egyén és a hatalom, a külső és belső kiszolgáltatottság izgatja. Bántja, hogy ellenségként marjuk egymást. Már azon sem csodálkozik, hogy bújja, bánata nem fáj senkinek. Érti a kiszolgáltatott közösség kínját. A magyarság minden keservét: megaláztatottak, kisemmizettek, kiszolgáltatottak, hajléktalanok vagyunk.

Rédai Gábor verseiben ráolvas erre a világra. Erőtlenül, abban bízva, hogy emberközelibe kerülhet még valahol, valamikor az "elveszett paradicsom".

A szerző 1949-ben született és csak a 80-as évek elején kezdett írni. 1989-től rendszeresen jelentkezik hetilapokban, folyóiratokban. Gyermekversei *Szélcsikó*, felnőtteknek szánt írásai *Fénypásztoros éjszakán* címmel 1995-ben jelentek meg. Gyermekverseit és új kötetét - a Károgó idő-t - a Művészbárátok Egyesülete gondozta. Lektora Baranyi Ferenc volt, az előszóban Bartis Ferenc veti papírra gondolatait.

A kötetet Bartos Ildikó rajzai díszítik, a gyomdai kivitelezés Bíró Endrét dicséri.

Geröly Tibor

Rédai Gábor

Alszik a város

A kotlós-éj puha szárnya alatt
pihegve összesimulnak a házak,
a vak éjféli szája tátva maradt,
bagolyröptű álmok rajta kiszállnak,
rajta kiszállnak.

Ellibbennek a búzamezőkre,
vitorlát bontanak pipacs-tengeren,
csókot lopnak játszva, kergetőzve,
éhezők asztalán lágy kenyér terem,
lágy kenyér terem.

Vörös karmokkal most jó a hajnal,
szárnya szegélyén nagy, véres tollrongyok,
lecsap az éjre a tűzfényű karvaly,
jönnek a nyüsztő, sívító gondok,
sívító gondok.

Bíró László

Nincsenek kivilágítva
az egyéniségek

zamatot zaj az éjben
tüdőre szívja a szmogot a kert
egyedül ülök itt
hol hiányodra
a félhomályban feketén bólogat a magány
rímek között izzad a lány
majd hálót cserél a hallgatás
ma nincsenek kivilágítva az egyéniségek
József Attila fekete haját
hinti a tájra az éjszaka

Nagyszalontai hajnal

hajnali öt
Arany János munkába indul
ma is bicikli nélkül szeli át a hexamétereket
ilyenkor Juli néni a másik oldalára fordul
s a kukásautó pirkadatkor
másfél mázsa konzervdobozt is megesszik
ezért nincsen vashiánya
az elmúlás hűvös szele néha engem is megcsap
s a halál hanyag eleganciával integet felém
ám vele szemben a napos oldalon
nevetve hangosan
"Jó reggelt!" -- köszön optimizmusom

Dsida Jenő násza

december van
a szűnyog nem csípi az élményeket
így bátran kitakarlak téged
nézd
a poézis-pléden nászra áll a vágy
Dsida Jenő alatt egy disztichon rúgkapál
tudod mit
még mielőtt ráknynyitnának az olvasók
mi most egy időre
csukjuk be az érzelmi kikeletet

Németh Erzsébet

versei

Azóta

Anyámat az ősz vitte el,
apámat a tavasz.
A szél azóta hűvösebb,
a tél jobban havaz.

Valahol

Valahol bent a bordák között
találtok majd egy aranyrögöt:
százhusz karátos csodát,
megdermedt emberszívemet.

Életed

Állandó perben magaddal
vádolsz, békülsz a szavakkal,
átértékelsz fogalmakat,
s egyre mélyebbre ászod titkaid.

Felismerés

Se káromkodás, se harangszó,
se csend, se zene, se jelen, se múlt -
Az ember egész életén át
csak meghalni tanult.

Mikor

Hazám a világban
vekni kenyérből egyetlen falat.
Vér-mosta, piros-szent fényével
mikor lesz tiszta és szabad?

Intés

Az égbolt végtelen zászlóként lebeg,
a béke ősz-örök színével integet.
Óh, emberek, ti látón is vakok,
Mars isten fiai, vágyázzatok!

Elmúlás

Apró pattogások:
az élet rozsdája pereg.
S mellemre borulnak
sárga falevelek.

Élet-harc

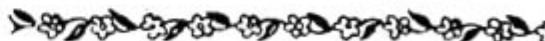
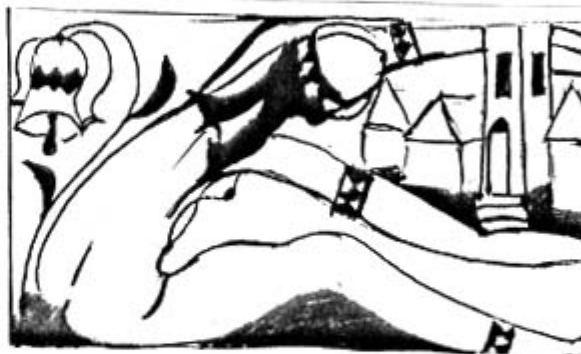
Nyála csorog a reménynek,
összevert pofája dagadt.
Szemed sarkából ránézel,
és elsírod magad.

November

Fekete száj:
Őszvégi táj-
Sikoltva fáj...
lelkedbe váj.

Lelkemben

Apró templomot látok
a falu ölébe bújva.
És hitetlen lelkemben újra
megkondul a harang.

Műhely

Fiatal költők rovata

A szerkesztőség fenntartja a jogot az itt közölt versek kisebb korrekciójára!

Tóth László

1975-ben született Budapesten. Jelenleg egy kis határmenti faluban él Békés megyében, Mezőgyánon. Verseket 1992-ben kezdett írni. Barátai, ismerősei körében visszhangra találtak versei. A Mezőgyáni Harangszó, a Mezőgyáni Református Egyházközség kiadványa is közölte egy versét.

Tóth László verseit a magány, a szerelem, a bánat hangulata jellemzi. Mondatait sokszor alárendeli az értelemnek. Értelmes mondatszerkesztésre, több költői kifejezésre, és szokszor a ritmus betartására is szükség lenne!

szerk.

Hol hagyta Isten gyermekét?

Szerettél-e végre valakit?
Szerettél-e égen s földön?
Álomvilágod múló közöny:
Csók, csaták, Krisztus, én!

Hol hagyta Isten gyermekét,
Mikor pogány hadak üldözték?
Keresztre feszítve vér-haraggal,
S gyógyítani a magányt!

Elmentél te is messze, álmvilág
ahol élsz. Megláttad a fényt...
Csak látni vélted, s feledtél.
Szerettél-e égen s földön?

Álom, mikor csuktad le szemét?
Én elmentem, de visszavágyom.
Mérgező fullánkot köptél belém,
Mégmérgeztél vélt szerelem.

Papik Edina

Ezüst felhő

Ezüst felhő úszik az égen.
Hová szállsz? Hová szállsz?
Ülök a zöld réten,
a rét reggelén, szépen,
s a táj hallgat csendesen.

Ezüst felhő úszik az égen.
Messze száll, messze száll.
A szívem a reggeli réten,
a zöld rét reggelében,
csendesén fáj.

Pető Rita

Pető Rita, 17 éves, Nyírmeggyesen él. A vásárosnaményi szakközépiskolában tanul, kereskedelem-marketing szakon. Két éve ír verseket. Tervei között szerepel egy saját kötet kiadása.

A Lant 26. számában már írtunk Pető Ritáról néhány sort. Magabiztossága dicséretre méltó az önálló kötet kiadását illetően. Verseit még érlelnie kellene. Költői eszköztárát is bővíteni szükséges. A páros rímekről próbáljon áttérni a keresztrímre vagy az időmértékes verselésre. Érzéke van a vershez.

szerk.

Ha kifogyott a láthatatlant
fogó tollamból a tinta

Ha kifogyott a láthatatlant fogó tollamból a tinta
A lelkem kialudt, s a sötétség uralkodik rajta.
A sötétség elragadja megtört testemet,
S nem fogok már látni boldog perceket.
Vak leszek, mint Vazul volt a történelemben,
Szenvedni fogok, mert eltűnt valami belőlem.
Nem érzem közelségét a Szeretett Kéznek,
Elveszttem, mint halottból a lélek.
Kicsiny leszek ebben a világban,
Eltűnök a végtelen határban.
Sírok, de könnyeim nem folynak,
Csak a szívemben érzem, hogy dalaím elhagynak...

szerk.

Papik Edina

Papik Edina, 1978-ban született. Vásárosnaményben tanul az Ipari Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolában.

Versei diákos naív versek. A szeretetvágy és a boldogság keresése jellemzi írásait.

Rövidebb és jobban átgondolt írásokkal kellene próbálkoznia. Természetesen küldhet mesét és prózát is, de szépen kidolgozva, a fent leírtak figyelembe vételével.

Kulimár János

Az élet

Boldog vagy ha átvergődsz
a régi gondokon,
melyek lángolva égtek át
a csontokon.
Nehéz füst száll susogó nádasokra,
de a vést nem érzed, minden oly lágy.
Ódon kastélyok tejfehér függönyén áttör a kép,
s lelkedre telepszik az ismeretlen vágy.

Havasok ormáról őszi kert
gyepére zuhan a köd,
pók-nyál kezek matatnak eleven
vérző roncsokon.
Nemes szíveket fojt a moha
és ravatal-magány,
csacsog a száj, bömböl az orkán, -
csak a halál oka talány.

Sárközy Vendel Gergely

Rózsaszál

Hüvös-fényes a táj,
lent jár a Nap s madár.
-Fákról a levelek
már "álomba" térnek
sárgán
s árván.

Fázós rózsaszálak
melegről "álmodnak".
-Emberszeretetre,
szívnek melegére
vágynak
s várnak.

Az Igaz Gondolat
soha el nem szunnyad.
-Nem alszik, ki nem múl',
ismét várva-vár új
Tavaszt
s Nyarat.

Sárközy Árpád

Az igenek s nemek

/Kármán József emlékére/

Sírásba zuhantak a szép szavak.
Lehullottak a vallomások
fodros tüllruhái.
Csontzene dobolt a homlokodon.
Az igenek s nemek egyenesével
kellett volna átvágnod a szavak
mély labirintusát.
Ahogy az ágról lepottyánó gyümölcs
vágja át a gravitációs mezőt.
De ezt már nem csodálják a holtak.
Milyen csillagbatáron vittek el?!

Ejtsetek értünk egy
könnyet

Esdekelve térdpelnek lábam elé
az őszi kert rózsái.
Sztakkató zokogásuk
szívemben lüktet.
Pántlikás csokrot
nincs kinek kössek belőlük!
Csipkerózsika álmomra rásütött a nap!
Ejtsetek értünk egy könnyet
HUNNIA szerető lányai!

Rudnai Gábor

Tiltott szerelem

Táskádban kotorásznak, fülük a kulcslyukon,
kezük a killincsen. Tízperc.
Pár mondat, de vajon mi lehet?
Kondul a csengő lélekharangja.
Már a folyosóra se lépsz ki,
már a büfébe se. Szűkül a kör.
Őzike-szemedben üzött vad rémülete.

Németh Dezső

Mondd utánam!

Mondd utánam, hogy megjegyezd:
nemcsak tiéd az életed,
ha kertet szétszelik áradó vizek,
s mikor mállik szét a házad,
már készülnek a kövek, a kezek,
hogy segítsenek,
mert nemcsak tiéd az életed.

Mondd utánam, hogy tudjad azt,
az ember adhat csak vigaszt,
ha indulni készülsz messzire
egy-két arasz szeretet kell ide,
hogy vállalni tudd a végtelent,
mert egyedül menni nem lehet.
Fordulj felém barátom!
Nyújts kezét!

Mondd utánam, hogy értsed is
a virágok minden sóhaját,
hogy könny lehet a harmat is,
ha kisírja a fű magát -
és anyám a kicsi kert alatt
palántáz színes titkokat,
és apám ha arra jár
szeméből buggyan ki a nyár.

Mondd utánam, hogy jó lehess,
mert az emberség kincse ez,
és ha útra kelsz várjon mindenki vissza,
akkor lesz életed tiszta
ha velem mondod azt, hogy jó ez így,
hogy jó, hogy szeretlek bennetek,
s várjatok vissza emberek!

Mondd utánam és ne félj,
csillagot bont majd az éj,
és aranykabátban megjelen a hold
és átölel, mert mindent és mindent
ölelni kell;
a folyót azért, mert fut veled,
a hegyet azért, mert téged vár,
a fát azért, mert hűset ad,
és a felleget, mert sírása mossza arcodat...

Mondd utánam, hogy ne feledd:
házad nemcsak e föld, de az emberek,
apró anyókák, csillogó szemek,
azok kiket a remény elhagyott,
kiket kerülnek gazdagok, hivatalnokok,
és bamba kukák bámulják remegő kezük,
mikor szemétből lopják ki ételük...

Mondd utánam és felelj nekem:
miért nyílt agyunkban értelem,
és miért lett mégis annyi gonosz,
hogy oly kevés a jóság,
és oly tömérdek a rossz.

Mondd utánam, hogy jó lehess,
mert az emberség kincse ez,
és ha útra kelsz várjon mindenki vissza,
akkor lesz életed tiszta,
ha velem mondod azt, hogy jó ez így,
hogy jó, hogy szeretlek bennetek,
és várjatok vissza emberek!

Kondor Jenő

Téli ima

Nyüszít a szél a fákon
letérdel a bokor
hó-kutyám zúzmarában
tavasz-Jézust vár valahol

Épül a jégből katedrális
csengettyűz fenyő-püspöke
Dideregve várjuk a tüzet
napfény melege eljön-e

Mert éltünk már sok telet
csillag-bukót sátánosat
Melegíts meg kegyelmedben
Uram! Add reánk áldásodat!

Antalfy István

Olykor még...

Olykor még visszatévedünk,
temetésre, ünnepekre,
forog a nagy világ velünk,
hol gyűlölködve, hol szeretve,
hol megriadva: szegényünk
vagy büszkeségünk túrni egyre,

de, hogy akit még ölelünk,
ölelésünk ne feledje...

Németh Erzsébet

Karácsony előtt

Hideg van –

Gombold be magányod –

Míg a reménytelenség vihara tombol

talán elerednek

a megbékélés fehér pelyhei

Fizessen elő a Lantra! Egy évre postaköltséggel együtt mindössze 400 Ft. Az előfizetési díjat postautalványon a szerkesztőség címére kell elküldeni.

Lapunk nem nyereséges kiadvány, ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat csak előzetes megállapodás alapján fizetünk. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Fiatal, tehetséges szerzők színvonalas írásait várjuk, egy bemutatkozó levél kíséretében!

LANTRA

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Németh Dezső
Olvasószerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Telefon: 277 7196
Telefon/fax: 277 5309

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Németh Dezső
Szerkesztés, szerkesztés, sokszorosítás a Tinódi Klub munkája

ISSN 0865-8633

Magyari Barna

versei

Karácsonyi képeslap

szeretet-magyar szótár körül ül az ország
a biblia mellett vajódik Szűz Mária
kamillával borogatja magát az emberi melegség
s könnyeket komposztál az elégia

ma este az alattomosok s a gyilkosok is szeretnek
a bomba sem robban tovább
a költő karácsonyfája alatt egy kicsit megpihen
a jambussal átkötött világ

a zsoltárokban hangosan mosdik a nép
ezt nem hagyjuk ki mi sem
majd milliók fejében belobban a szenteste infrastruktúrája
az éjféli mise

Kékesen habzó hasonlatok

daktilus és hexameter közt
különjárat ez az éjszaka
fantáziám stewardess-e
mintha rád hasonlítana

a gép alatt csobogva siklik a táj
rím a révész a költészet taván
egy hasonlat kékes habzásából
téged absztrahál a magány

a lakótelepen többen tépkedik a csendet
hol nász hol frász hangja jön át
de hogy mégis idilli legyen e kép
blúzzoddal befoltozom a harmóniát

Kamera rögzíti a csöndet

halkan hegedül fehérenműd
szoknyádban tartja magát a rím
miközben a múlandóság disztichonjait
átdolgozza a metafora-team

ám minden óvatosság ellenére
olykor meg-megsérül az éden
a kézirat-kórházban néha
jambus gyakorol a járógépen

költészet-kamera rögzíti a csöndet
egy vízióban vibrál az arcod
magányom kevés hiányod sok
szítál a semmi porosodok